

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שנאמרו בסעודה שלישית פרשת בא תשפ"ד לפ"ק
אצל שבת התעלות לאברכי אנ"ש - טעריטאון נ.י.
יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף תט"ו

והנה להלן בפרשה נצטוו ישראל במצרים על מצות קרבן פסח, בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות וגו', והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחודש הזה, ושחטו אותו וגו', ואכלו את הבשר בלילה הזה וגו' (יב-ג). ויש במצוה זו שינוי משאר כל הקרבנות, אשר ביום זבחכם יאכל (ויקרא יט-ז), שאוכלין את הקרבן ביום שחיטתו, ולפעמים לשני ימים, ובפסח זמן שחיטתו ביום י"ד, וזמן אכילתו ביום ט"ו.

ועוד יש להבין, מהו המעליותא של יום י"ד בכלל שבו שוחטין את הפסח, הלא הכל מודים כשנגאלו ישראל ממצרים לא נגאלו אלא בערב, שנאמר (דברים טז-א) הוציאך ה' אלקיך ממצרים לילה, וכשיצאו לא יצאו אלא ביום, שנאמר (במדבר לג-ג) ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה (ברכות ט), אבל יום י"ד במצרים לא היה שום שינוי במצבם של ישראל משאר הימים הקודמים, ולמה נצטוו לשחוט הפסח ביום י"ד, והלא הכתוב אומר (יב-ב) והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם, ואמרתם זבח פסח הוא לה', אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים, ואת בתינו הציל, וכל זה היה רק בליל ט"ו ולא ביום י"ד.

גם להבין מה שאומרים בהגדה, ושורשו במכילתא, יכול מבעוד יום, תלמוד לומר בעבור זה (יג-ח), לא אמרתיו אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך ע"כ. למה היה

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו, למען שתי אותותי אלה בקרבו (י-א). ואיתא במפרשים (עיין במאור ושמש) כי על ידי יציאת מצרים זכו בני ישראל לשני אותות, אות של שבת, כי אות הוא ביני וביניכם (לא-ג), ואות של תפילין, והיה לך לאות על ירך (יג-ט). אצל שבת ואצל תפילין אמרה תורה כי יהיו אות זכר ליציאת מצרים, לפיכך אומר השי"ת למען שתי אותותי אלה בקרבו, על ידי יציאת מצרים אתן לבני ישראל את שני אותותי, של שבת ושל תפילין ע"כ.

וביאורו הוא, כי כל ישראל יש עליו שני אותות כשני עדים על הקשר בינו לבין קונו, והיינו אות ברית מילה, ואות תפילין. וביום השבת, שהוא אות ביני וביניכם, אין צריכין לאות תפילין, ושבת לאו זמן תפילין (מנחות לו:). ואות תפילין היא זכר ליציאת מצרים, וכמו שנאמר (יג-טז) והיה לאות על ידכה ולטוטפות בין עיניך כי בחוץ יד הוציאנו ה' ממצרים. וכמו כן אות שבת אנו אומרים (בברכת קידוש) זכר ליציאת מצרים. וזהו למען שתי אותותי אלה בקרבו, שעל ידי יציאת מצרים יתגלה השני אותות, שבת ותפילין. אך צריך ביאור, הלא יום השבת נתקדש כבר בתחלת הבריאה, ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו (בראשית ב-ג), ומהו הקשר של זכר ליציאת מצרים.

עולה על הדעת שסיפור יציאת מצרים מתחלת מבעוד יום ביום י"ד, כאשר ביום ההוא עדיין היו במצרים, ולא נגאלו אלא בערב.

*

וּנְרָאָה דהנה כל אומה ולשון יש לה שר למעלה, שממנה נשפע כח להמלך למטה, וכמו שאמרו (ברכות טז): רב ספרא בתר צלותיה אמר הכי, יהי רצון מלפניך ה' אלקיננו שתשים שלום בפמליא של מעלה [בחבורת שרי האומות, שכשהשרים של מעלה יש תגר ביניהם, תיכף יש קטטה בין האומות] וכו' ע"כ. והיינו שכל קטטה ומריבה שיש למטה בין מלכיות, זה נגרם הכל מלמעלה מהשרים שעליהם. וכמו כן פרעה מלך מצרים, כח השליטה שהיה לו על ישראל, היה מכוחו של שר האומה למעלה. ואמרו חז"ל (שמו"ר כא-ה) שאין הקב"ה מפיל אומה עד שהוא מפיל שרן תחלה ע"ש. ולכן כאשר הגיע הזמן שישראל צריכין לצאת ממצרים, לא היה בזה דיון רק למטה בין משה ופרעה, אלא הוצרכו להכניע מתחלה שרו של מצרים למעלה, ואחר כך יכולין לפעול על פרעה שיוציאם מתחת ידו.

וּמַעַתָּה כיון שבליל ט"ו נתן פרעה רשות לישראל לצאת מארצו, בודאי שהכניעו מתחלה למעלה השר של מצרים, ורק בכח זה היה יכול פרעה להסכים לשלוח את בני ישראל. ואם כן יתכן לומר שמה שהכניעו את השר של מצרים למעלה התחילה כבר ביום י"ד, כי מבעוד יום כבר אמר משה לפרעה, כחצות הלילה וגו' וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחווי לי לאמור, צא אתה וכל העם אשר ברגליך (יא-ד). ועל כן כאשר אמר פרעה למשה, אל תוסף ראות פני, כי ביום ראותך פני תמות, ויאמר משה כן דברת, יפה דברת ובזמנו דברת, לא אוסיף עוד ראות פניך (י-כח), כי משה ראה למעלה איך שהכניעו כבר השר של מצרים. ולכן בא מצות שחיתת הפסח כבר ביום י"ד, כי הכניעתם ושחיתתם התחילה ביום י"ד, בהכניעת השר שלהם למעלה. וכיון שגמר גאולתם היתה בליל ט"ו, על כן מצות אכילת הפסח, הנאתה ממנה, היא בליל ט"ו.

וּלְכֹן אתי שפיר מה שאמרו יכול מבעוד יום, שיתחילו מצות הסיפור מבעוד יום, כיון שהכל תלוי בשר האומה למעלה, וכניעתו היה כבר ביום י"ד, היה מקום לומר שהתחלת הסיפור תהא גם כן מבעוד יום, וכמו ששחיתת הפסח היא מבעוד יום, על כן צריכין קרא, לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך.

וְזֵהוּ לא רק בכלליות של האומות, אלא כל אחד ואחד יש עליו השגחה פרטית מלמעלה, ואין שום דבר מתהווה למטה בלי כרוז מלמעלה, וכמאמרם (חולין ז): אין אדם נוקף [נוגף] אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין [גזורו] עליו מלמעלה, שנאמר מה' מצעדי גבר כוננו (תהלים לז-ג), ואדם מה יבין דרכו (משלי כ-ד) ע"כ. אין שום דבר בעולם בדרך מקרה, ואין אדם נוגע במוכן לחבירו, על הכל יש חשבון מופלא מלמעלה. והתפלות שמתפללין למטה, מסדרים מתחלה הדברים למעלה, ואז הם יורדים בפועל לעולם.

*

אֲךְ יש בזה עוד ענין, הנה אנו שמחים בחג הפסח על מה שגאל ה' אותנו מיד אויבינו במצרים. וכבר הקשו (עיין בני יששכר ניסן ד-א) דבשלמא כאשר נתפס אדם ביד שודד, ובא חבירו והצילו וגאלו מידו, שפיר מובן ההודאה למי שהצילו. אבל במצרים הלא הקב"ה הביא אותנו שם בגלות, כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אותם, ולאחר מאתים שנה הוציא אותנו משם, ומהו ההודאה על הגאולה, הלא יש להתרעם על מה שהביא אותנו מתחלה שם. וכאשר שודד מוציא אדם לחירות אחר זמן מרובה, וכי יודה וישבח את השודד.

וּכְבֹר דברנו בשבוע העל"ט, כי הקושיא עצומה עוד יותר, שלא מצינו באברהם אחר שגילה לו ה' גזירת הגלות בארץ לא להם, שיפיל תחנה ובקשה לבטל הגזירה, אשר גם על סדום הרשעים ביקש רחמים, וכל שכן שהיה לו לבקש רחמים על בניו.

בגלות מצרים, להורות שגם על זה אנו מודים ומשבחים לה'. וכאשר ישראל נותן הודאה לה', אין זה רק על התוצאה שבסופו, אלא גם על כל מה שהוצרך לעבור עד כאן, שמכיר שכל זה היה לטובה.

והנה הגאולה ממצרים היתה ביום ט"ו ניסן, אבל הזיכור של ישראל שם כבר נגמרה ביום י"ד, ועל כן בא הציווי של הקרבת הקרבן פסח כבר ביום י"ד, להודות על גזירת ברית בין הבתרים שהיתה בצאן ועזים, שבאה לזכר אותנו מזוהמת הטומאה שהיה בנפשינו, ושוב בא זמן אכילתו ביום ט"ו, שזהו ההודאה על הגאולה שהיתה ביום ט"ו.

וכמו כן בכל מאורע שבא על האדם, כגון חולי, ושוב מתרפא, והוא מודה ומשבח לה', אין ההודאה רק על הרפואה, כי מי ביקש זאת שיהא מתחלה חולה שיצטרך להתרפא. אך האדם מכיר שהוצרך לעבור מאורע זאת כדי להזדכך, לכל אחד יש ענינים אשר נסתרים דרכי ה', שהוא צריך לעבור זמנים קשים בגופו או בפרנסתו, ואין כאן מקרה, ובסופו נותן הודאה על המאורע מתחלתו ועד סופו.

*

והנה הראה ה' כל כך נסים במצרים, שנה שלימה ראו ישראל יום יום אותות ומופתים. ומבואר ברמב"ן (סוף פרשתנו) כי הנס מורה שיש אלוה-ה בורא עולם, אשר בידו לשדד הטבע כרצונו, ולא זנח את עולמו, אלא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, שמשגיח על הבריאה יום יום. אנו רגילים לראות עולם של טבע, בבוקר זורח השמש ושוקע בלילה, ולא מכירים בזה יד ה' בגלוי, אלא כאשר נעשה נס ומשתנה הטבע, אז מתגלה שיד ה' עושה כל זאת, ומן הנסים הנגליים אנו מודים בנסים הנסתרים, שהכל היא בהשגחה עליונה. וכמו שאנו אומרים (בתפלת מודים) על נסיך שבכל יום עמנו, אשר דובר שקרים לא יכון לנגד עיניו. וכאשר עומד בכל בוקר משינתו, זהו נס של מחזיר נשמות לפגרים מתים, וככה הוא במשך כל היום כולו. וכאשר האדם חי בזה כי יש בורא עולם שמנהיג הכל, אז כל היום

והביאור מבואר בספרים הקדושים, כי הקב"ה ברא עולמו בשביל ישראל שנקראו ראשית, ובשביל התורה שנקראת ראשית (רש"י בראשית א-א), והקב"ה רצה ליתן התורה בזמן קדום להאבות, כי התורה היא תכלית הבריאה, שנעבוד את ה' בלב טהור, עבודה תמה ונקיה. אך אדם הראשון בחטא העץ הדעת עירב כל העולם טוב ברע, והביא זוהמא של טומאה לעולם, שבאופן זה אין מקום לנתינת התורה הטהורה. ובעת שקיבלו התורה בסיני הוסר מהם הזוהמא (שבת קמו.), כי אין חשיבות לקיום מצות התורה כאשר יש על האדם זוהמא של טומאה.

וכדי שנוכל להטהר מזוהמא ההוא, שנוכל לקבל התורה, הוצרכו בני ישראל להזדכך בכור הברזל במצרים, ששם נודרך הגוף והנפש יחד, להסיר הפסולת והזוהמא, אשר אחר ועבדום וענו אותם, יצאו ברכוש גדול, תורה ועבודת ה' בטהרה, שכל זמן שהיה עליהם הזוהמא, אין חשיבות לעבודת ה'. ואם כן לא היה שייך להתפלל להעביר הגזירה של ועבדום וענו אותם, כי בלי זיכור אי אפשר קבלת התורה, ובלי תורה כל הבריאה היא לריק. וכדי להגיע למדריגת אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם, הוצרכו לזיכור במצרים להסיר זוהמתן.

וכאשר יצאנו ממצרים, אין נותנין שבח והודאה רק על הגאולה שניצלנו מעינוי מצרים, אלא גם על העינוי עצמו, שזכו ישראל להזדכך להיות ראויין לקבל התורה, כי מה לו בעולמו אם לא זוכין להיות עם קדוש לה', הוא ובניו ודורותיו אחריו.

והנה ברית בין הבתרים, אשר שם נגזר הגזירה של ועבדום וענו אותם, היתה מקושרת בצאן ועזים, וכמו שנאמר (בראשית טו-ט) ויאמר אליו קחה לי עגלה משולשת ועז משולשת ואיל משולש. ולכן כאשר נשלם ימי השיעבוד במצרים, נצטוינו להקריב קרבן פסח, מן הכבשים ומן העזים תקחו (יב-ה), נגד העזים וכבשים שבזה נגזר הגלות בברית בין הבתרים, שבמינים אלו הכניסו אותנו

רגוע, כי אי אפשר להרע לו או ליקח ממנו בלי גזירת עליין, ואין לפניו רק להפיל תחנתו לפני ה', ובוזה יסתדר הכל.

ובהיות שנסים בגלוי לא מתרמי בכל עת, על כן נצטוינו בתורה לעשות זכר לזה. ולובשין תפילין, שנזכור נסים ונפלאות שעשה עמנו בהוציאנו ממצרים, ואשר לו הכח בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. ומניחין התפילין כאשר הולך להתפלל, בשעה שהולך להפיל תחנתו לפני ה', כדי שישים אל לבו שהכל הוא בידו של הקב"ה, ואז יתפלל בהשתפכות הנפש ובכוונת הלב, כי כל המאורעות יש לסדר אותם על מכונם בתפלתו לה'. וזהו 'למען שתי אותותי אלה בקרבך', שעל ידי המופתים הללו, ישים בתוכנו האות של תפילין, וידעתם כי אני ה'.

וכמו כן אות שבת מעיד כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ, כי יש בורא עולם. וכמו כן פסח אקרי שבת, וכמו שנאמר (ויקרא כג-טו) וספרתם לכם ממחרת השבת. וענינו כי יום השבת מורה רק על חציו, שאין העולם קדמון, אלא יש בורא, אשר בעשרה מאמרות נברא העולם לששת ימים. אבל מזה עדיין אין יודעים מה עשה ה' אחר בריאתו, אם עזב עולמו לטבע, ואינו משגיח על עולמו, וכמו אומן שבנה בית, אשר אחר שנגמר הבית אין לו עוד קשר עמו. אבל הנסים מעידין שאצל הקב"ה אינו כן, אלא יושב ומשגיח בהשגחה פרטית על כל מה שנעשה בעולמו, והכל מתנהג בחשבון והשגחה מדוייקת. ולכן פסח אקרי שבת, שזה מבטא חציו השני, אשר גם אחר שברא עולמו בששת ימים, לא עזב אותה, ומנהיג העולם כולו בעינא פקחא. וזהו למען שתי 'אותותי' אלה בקרבך, אות תפילין, ואות שבת, כי האותות והמופתים במצרים משלימין את האות של שבת במילואו.

*

עוד יש לומר בטעם שהקריבו פסח מצרים ביום י"ד, עוד קודם גאולתם. ולא עוד, אלא גם אכילתו ביום ט"ו היתה בתחלת הלילה, קודם שנגאלו מפרעה בחצות

הלילה. שזהו על דרך שכתוב בשל"ה הק' (פ') בשלח תורה אור אות ה) על מאמרם 'עתידין' ישראל לומר שירה 'לעתיד לבוא' (שמו"ר כג-ה) ע"כ, שיש בזה כפל לשון. דהכוונה כי המאמין האמיתי, אם ה' הבטיח איזה דבר, הרי הוא כל כך בטוח שיתקיים עד שהוא שמח ואומר שירה עוד קודם ראות הישועה בעיניו הגשמיים. והוא על דרך מי שהודיעו לו שזכה בגורל רכוש עצום, אם כי עדיין לא הגיע לידו אפילו פרוטה, הוא שש ושמח, כי מכיר באמת שבאחד הימים תהא זאת תחת ידו. וכמו כן אנו מצפים לקבל פני משיח בקרוב כמו שהבטיחנו ה', ועתידין ישראל לומר שירה, לא רק על הישועה שהם רואים כבר בעינים גשמיים, אלא יאמרו שירה גם על לעתיד לבוא, גם על מה שעדיין אין לפנינו, רק עתיד לבוא, יאמרו עליה שירה ע"כ.

ודבר זה הורה לנו ה' ביציאת מצרים, לא נצטוו להקריב קרבן פסח, קרבן הודאה, אחר שיראו בעיניהם הגאולה, שיצאו כבר ממצרים, אלא יש לומר השירה בהיותם עוד במצרים, כאשר עדיין פרעה לא מראה שום הכנעה, יש להקריב הקרבן פסח ולאכלו. דכיון שה' אמר למשה, עוד נגע אחד אביא על פרעה, אחרי כן ישלח אתכם מזה (ויא-א). אין צריך להמאמין לראות הישועה בעינים, אלא מקריבין תיפק קרבן הודאה, שאנו אומרים שירה גם על מה שעתידי לבוא.

*

אנו עומדים כעת בפרשיות של שובבי"ם, ימים המסוגלים להתקרב אל ה', אנו חיים בדור שכל אחד יודע הקישויים להתנהג בקדושה. חוצות העיר מלאים טומאה וזוהמא בכל פסיעה, שקשה להמנע ממנה, ומי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי, והקב"ה נתן לנו ימים הללו להתקרב לה', ולזכך נפשינו. אשר בזמן שחסר להאדם קדושה, אין המצות ותורת ה' מאיר אצלו, חסר החיות דקדושה, העבודה היא מצות אנשים מלומדה.

פרשת השובבי"ם מתחילה, וימת יוסף וכל אחיו וגו', ותמלא הארץ אותם וגו', ויעבידו מצרים את בני

ישראל בפרך (שמות א-ו). יוסף הצדיק בקדושתו היה סמל ודוגמא לכל ישראל, בחור בן שבע עשרה שנה נפל בנסיון תמידי בבית אדונו, ולא נכשל. וכאשר נתגבר הנסיון, ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה, עזב כל החשבונות ויצא מהבית, יהיה מה שיהיה, אבל הוא לא מוכן להנתק מקונו. ושוב נעשה משנה למלך במצרים, שהיה בידו להגיע לכל מה שרוצה ומתאוה, ועמד בצדקתו, והשאיר חותמו על בני דורו, שכל אחד יכול, אלא צריכין רק רצון, שנשאר עומד חי בצדקתו, להיות מהשבעה רועים, מרכבה למדת יסוד.

וְכֹל זמן שיוסף היה חי לנגד עיניהם, היו ישראל מתנהגים בקדושה, רק אחר וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא, ירדו ישראל ממעלתם, ותמלא הארץ אותם, הבתי טרטיאות וקרקסיות נתמלא מישראל (ילקוט שמות קסב), והוצרכו לקישוי השיעבוד לזכך אותם, וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים.

יוסף הצדיק כל ימי חייו השאיר קדושה רבה על כל סביביו, ומה היה כחו של יוסף, ובמה עלה בידו להתגבר על כל הנסיונות, הן בנסיון העוני בבית אדונו, והן בנסיון העושר כאשר היה משנה למלך במצרים כל ימיו, כי ידע שאין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו, ואינו מביא נסיון להאדם שאי אפשר לו לעמוד כנגדו. אלא בכל נסיון ניתן להאדם סיוע מן השמים שיוכל להתגבר. ויוסף הצדיק נראית לו דמות דיוקנו של אביו (סוטה לו:), כי בעת נסיון יש לזכור מאין באת, אבותיך וזקניך מסרו נפשם עבור ה', ואז יתגלה אצלו כוחות הפנימיות שבאדם, שיוכל לעמוד בנסיון.

וכאשר יצא יוסף מבית הסוהר, ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח (בראשית מא-מה), וברש"י מפרש הצפונות, ואין לפענח דמיון במקרא ע"כ. ונרמז בזה, כי פרעה ראה לפניו אדם גדול, איש אשר רוח אלקים בו, ושאל איך הגעת למצב שהניחו אותך בבית הסוהר, וסיפר לו הנסיון שהיה לו בבית אדונו, אשר עזב בגדו בידה וינס

החוצה, ואשר אשת אדונו העליל עליו עלילה. ופרעה עמד משתומם איך עלה בידו של אותו צדיק לעמוד בנסיון כזה, הלא דברי יוסף בודאי אמיתיים, כי לא יתכן לחוטא שיהיה איש אשר רוח אלקים בו, ובאיזה כח התגבר יוסף. וקרא אותו 'צפנת פענח', כוחות הנסתרים ומכוסים בעומק האדם, נתגלו אליו שיוכל לעמוד בנסיון, ונתגלו אצלו הצפונות שבתוך תוכו.

וכאשר האדם מתנהג בקדושה, מאיר עיני האדם בתורתו, התורה פותחת עצמה לפניו, ומשיג עומק התורה, ומתגלה אליו נסתרות התורה, וכמו שראו בקדושי עליון שהיו מלאים בכל חלקי התורה, ומחדשים בה חידושים נפלאים. וברגע אחד השיגו ליישב כל מה שהיו שואלים אותם. וקדושת יוסף היא צפנת פענח, שמפרש ומפענח כל הצפונות שבתורה, כל התורה מגולה ופרוסה אצלם כשמלה. ואין לזה דמיון במקרא, אין שום דבר בעולם שיוכל להתדמות להשיג על ידה קדושת התורה, כמו קדושת מדתו של יוסף.

וְלִבְנֵי כאשר היה לישראל ירידה במצרים, ותמלא הארץ אותם, שהיו מסתובבים במקומות שלא היו צריכין, ויעבידו מצרים את ישראל בעבודה קשה בחומר ובלבנים, ומבואר בזה"ק (ח"א כו:). דא קושיא, קל וחומר, וליבון הלכה, ובכל עבודה בשדה דא ברייתא, שנעשה להם קישוים בהשגת התורה, כי רק כאשר גופו של אדם קודש, יש כוחות הנפש להשיג עומק התורה. [ולכן התורה מורכבת מששה סדרי משנה, להורות דכדי לקנות התורה צריכין למדה הששית].

* * *

מען שטייט דאך אין די ימי השובבי"ם, אין א עיבור יאר איז דאך דא עקסטערע כוחות הנפש דערויף, כוחות למעלה וואס מ'זאל קענען מתקן זיין וואס מען דארף. מען דארף נישט זיין פארנומען מיטן עבר, ס'איז נישט קיין שום נפקא

שמים אז דא גייט א בן תורה וואס פירט זיך אויף ערליך. ס'לאזט איבער א געוואלדיגע רושם ארום און ארום, ווי מ'האט שוין גערעדט, ואהבת את ה' אלקיך, אהבהו על הבריות, באלים דעם אייבערשטן'ס נאמען.

זאל דער אייבערשטער געבן, אונז זאל מיר קענען מיטנעמען פון דעם שבת אויף א גאנץ יאר, דינען דעם אייבערשטן מתוך שמחה וטוב לבב. עמך ישראל צריכין פרנסה, מען דארף פרנסה, מען דארף געזונט, מען דארף נחת ביי די קינדער. כל שכן ווען מען רעדט פון יונגעלייט וואס האלטן יעצט ביים אנהייב פון זייער לעבן, און מ'הייבט זיך אן צו שטעלן יעצט אביסל אויף די פיס, א גרויס חלק איז דאך נאך אין כולל, און א גרויס חלק גייט ארויס, ס'איז דאך דא זייער אסך שוועריקייטן ביז מ'קומט ערגעץ אן, מ'זאל זיך קענען ערגעץ מסדר זיין.

אונז האבן מיר נישט עפעס אנדערש נאר תפלה! ביים דאווענען קען זיך א מענטש אויסבעטן, איך דארף פרנסה, איך ווייס נישט וואו איך זאל אנהייבן, אין וואס זאל איך מיך מער אריינלייגן. דער באשעפער זאל חונן דעת זיין אז מ'זאל קענען טוען דעם ריכטיגן וועג, און אייביג זיך אויסזוכן אזא סארט פרנסה וואס מ'קען זיך פירן ערליך דערביי, ס'זאל נישט זיין אנגעוויזן אז מען זאל דארפן האבן קולות וכדומה שפעטער אינעם לעבן.

זאל דער אייבערשטער געבן, אז ס'זאל נתקבל ווערן אלע אונזערע תפילות לרחמים ולרצון, זאל יעדער געבענטשט ווערן בבני חיי ומזוני רויחי, מיט אלעם וואס מ'דארף צו האבן, זאלן מיר אלע אינאיינעם זוכה זיין אקעגן צו גיין משיח צדקינו בב"א.

מינה דער עבר וואס איז געווען, אלץ דארף מען זיין פארנומען נאר מיטן עתיד, וואס קען איך טון פאר מארגן. וואס קען איך טון איך זאל מיך קענען אפהיטן אויף די קומענדיגע טעג, איך זאל קענען זיין א אפגעהיטענער איד. וואס קען איך טון, מוסיף צו זיין אין לימוד התורה, וואס ס'איז נישטא קיין גרעסערע זאך וואס זאל קענען היטן א איד, בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, ליגן אין לערנען. די פרייע צייט וואס מ'האט, זאל מען נישט אנברענגען מיט עפעס אנדערש, נאר ליגן אין תורה. דאס איז דער איינציגער תבלין וואס אונז האב מיר אקעגן דעם יצר הרע. — און אז מען נוצט עס אויס, האט מען די כוחות הנפש אז מען זאל קענען דינען דעם אייבערשטן מתוך שמחה וטוב לבב.

מען איז זיך צוזאמגעקומען דעם שבת. מ'האט עס אנגערופן 'שבת התעלות'. יעדער שבת איז א שבת התעלות אז מ'נוצט עס אויס פאר התעלות. אבער על כל פנים דער תכלית איז דאך נישט אז מ'האט געגעסן קוגל צוזאמען, און מען האט געזינגען זמירות צוזאמען. דער תכלית איז איבערצוטראכטן בעפאר מ'גייט אהיים, וואס קען איך מיטנעמען? וועלכע נקודה האב איך געהערט היינט, נעכטן, וואס איז נוגע פאר מיר וואס איך דארף עס מיטנעמען צוריק ווען מען גייט אהיים. וואס קען איך פון היינט אן מיך אליין פירן אנדערש, וואס קען איך צוגעבן פאר מיין שטוב? וואס קען איך צוגעבן פאר מיינע קינדער? וואס קען איך צוגעבן דערצו אז דער שבת זאל זיין א פרייליכער און א דערהויבענער שבת, וכדומה. אז מייך דאווענען זאל זיין מיט מער השתפכות הנפש, מלה במלה, זיך נישט יאגן ביים דאווענען. מיינע געשעפטן וואס איך פיר זאלן זיין ערליך, מקדש זיין שם שמים וואו איך גיי, מיט יעדן ריר זאל ארויסקומען א כבוד

